

ประเด็นที่ 2 หัวข้อ กัญชาทางการแพทย์
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา

ตัวชี้วัด : ร้อยละ 50 ของหน่วยบริการสาธารณสุขที่มีการจัดบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์แบบบูรณาการ

สถานการณ์ปัจจุบัน

รูปแบบบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์

จังหวัดพะเยา มีโรงพยาบาลทั้งหมด 9 แห่ง ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 (กัญชา) จำนวน 7 แห่ง โดยเปิดให้บริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์แบบผสมผสาน (แผนปัจจุบันและแผนไทย) จำนวน 4 แห่ง เปิดให้บริการเฉพาะคลินิกกัญชาทางการแพทย์แผนไทย จำนวน 2 แห่ง ส่วนอีก 1 แห่ง อยู่ระหว่างดำเนินการจัดตั้งคลินิกกัญชาทางการแพทย์ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สถานบริการที่ให้บริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ จังหวัดพะเยา แยกตามหน่วยบริการ

หน่วยบริการ	ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายยาเสพติดประเภท 5 แล้ว	การให้บริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์			วันเวลาที่เปิดให้บริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์
		คลินิกแผนปัจจุบัน	คลินิกแผนไทย	คลินิกให้คำปรึกษา	
รพ.พะเยา	/	/	/	/	วันจันทร์ เวลา 13:00-16:00น.
รพ.เชียงคำ	/	/	/	/	วันพฤหัสบดี เวลา 8.00-12.00 น.
รพ.จุน	/	/	/	/	วันพุธ เวลา 8.00-16.00 น.
รพ.ปง	/	/	/	/	วันจันทร์ เวลา 13.00น.-16.00 น.
รพ.แม่ใจ	/	-	/	/	วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.30น.-16.00 น.
รพ.เชียงม่วน	/	-	/	/	วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.00น.-16.00 น.
รพ.ดอกคำใต้	/	-	-	-	-
รพ.กุซาง	-	-	-	-	-
รพ.ภูพานยาว	-	-	-	-	-
รวม (แห่ง)	7	4	6	6	

กรณี รพ.แม่ใจ และ รพ.เชียงม่วน ที่ยังไม่ได้เปิดคลินิกกัญชาทางการแพทย์แผนปัจจุบัน เนื่องจาก ไม่มีผู้ป่วยที่เข้าเกณฑ์รักษามารับบริการที่คลินิก ทั้งนี้ หากมีผู้ป่วยที่จำเป็นต้องใช้กัญชาทางการแพทย์แผนปัจจุบัน จะมีการส่งต่อไปยัง รพ.ที่มีความพร้อม ส่วน รพ.ดอกคำใต้ กำลังเตรียมความพร้อมและกำหนดรูปแบบการให้บริการผ่านคณะกรรมการ PCT ของโรงพยาบาลดอกคำใต้ โดยคาดว่าจะสามารถเปิดให้บริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ทั้งแผนไทยและแผนปัจจุบันได้ภายในไตรมาสที่ 3

บุคลากรที่ได้รับการอบรมหลักสูตรกัญชาทางการแพทย์ของจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย แพทย์ 13 คน, ทันตแพทย์ 1 คน, เภสัชกร 24 คน, แพทย์แผนไทย 40 คน และพยาบาล 8 คน (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 บุคลากรที่ได้รับการอบรมหลักสูตรกัญชาทางการแพทย์ของจังหวัดพะเยา แยกตามหน่วยบริการ

หน่วยบริการ	แพทย์	เภสัชกร	แพทย์แผนไทย	พยาบาล	ทันตแพทย์
รพ.พะเยา	3	2	2	3	0

รพ.เชียงคำ	3	2	4	2	0
รพ.จุน	2	2	2	2	0
รพ.ปง	1	2	1	0	0
รพ.แม่ใจ	1	1	2	1	0
รพ.เชียงม่วน	1	1	1	0	0
รพ.ดอกคำใต้	1	1	3	0	0
รพ.ภูซาง	1	1	1	0	1
รพ.ภูกามยาว	0	1	0	0	0
รพ.สต.	0	0	14	0	0
รพ.มหาวิทยาลัยพะเยา/ คณะเภสัชศาสตร์ มพ.	0	7	10	0	0
ร้านยา	0	4	0	0	0
รวม (คน)	13	24	40	8	1

การรักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์

ในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2564 มีผู้เข้ารับบริการคลินิกกัญชาทางการแพทย์ 99 visit ได้รับการรักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์ 88 visit จ่ายน้ำมันกัญชา สูตร รพ.อภัยภูเบศร จำนวน 63 ขวด ศุขไสยาสน์ 723 ซอง ทำลายพระสุเมรุ 276 ซอง ซึ่งจากการติดตามการรักษา พบว่า มีผู้ป่วยเกิด side effect จากการได้รับผลิตภัณฑ์กัญชา จำนวน 5 ราย โดยเกิดจากการใช้น้ำมันกัญชา 2 ราย (ใจสั่น 1 ราย, นอนหลับมากเกินไป 1 ราย) ศุขไสยาสน์ 2 ราย (คอแห้งหลังตื่นนอน 1 ราย, เวียนศีรษะ คลื่นไส้อาเจียน 1 ราย) และทำลายพระสุเมรุ 1 ราย (ร้อนท้อง ร้อนคอ) (ตารางที่ 3)

กลุ่มโรคที่มารักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์ โดยส่วนใหญ่ คือ โรคมะเร็ง/เนื้องอก (ร้อยละ 45.6) อาการนอนไม่หลับ (ร้อยละ 24.6) และ palliative care และโรคพาร์กินสัน (ร้อยละ 7.0) (ตารางที่ 4)

ปัญหาอุปสรรค

- สูตรตำรับกัญชาที่มีใช้ มีจำกัด (แผนปัจจุบันมีเฉพาะ THC)
- ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรทางการแพทย์ ไม่มั่นใจในการใช้กัญชาทางการแพทย์
- ขาดการสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างเพียงพอ

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ แยกตามหน่วยบริการ

หน่วยบริการ	จำนวนครั้งของผู้เข้ารับบริการคลินิกกัญชา (visit)	จำนวนผู้ที่ได้รับการรักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์ (visit)	จำนวนผลิตภัณฑ์กัญชาที่จ่ายแก่ผู้ป่วย (ขวด/ซอง)			เกิด side effect (คน)
			น้ำมันกัญชา อภัยภูเบศร (THC oil 0.5 mg/drop)	สุขไสยาสน์	ทำลายพระสุเมรุ	
รพ.พะเยา	54	52	18	702	250*	3
รพ.เชียงใหม่	20	20	31	20	10	0
รพ.จุน	19	15	14	1	12	2
รพ.ปง	3	1	0	0	4	0
รพ.แม่ใจ	0	0	0	0	0	0
รพ.เชียงใหม่	3	0	0	0	0	0
รพ.ดอกคำใต้	-	-	-	-	-	-
รพ.กุซาง	-	-	-	-	-	-
รพ.ภูพานยาว	-	-	-	-	-	-
รวม	99	88	63	723	276	5

* ทำลายพระสุเมรุ รูปแบบซอง 150 ซอง และรูปแบบแคปซูล 100 แคปซูล

ตารางที่ 4 จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ แยกตามกลุ่มโรค

หน่วยบริการ	4 โรคหลัก	นอนไม่หลับ	อัมพฤกษ์/อัมพาต	มะเร็ง/เนื้องอก	พาร์กินสัน	ปวดเรื้อรัง	palliative care	โรคอื่นๆ	รวม
รพ.พะเยา	2	12	1	9	2			2	28
รพ.เชียงใหม่		1		5	1	2	4	1	14
รพ.จุน		1		12	1				14
รพ.ปง			1						1
รพ.แม่ใจ									0
รพ.เชียงใหม่									0
รพ.ดอกคำใต้									0
รพ.กุซาง									0
รพ.ภูพานยาว									0
รวม	2	14	2	26	4	2	4	3	57
ร้อยละ	3.5	24.6	3.5	45.6	7.0	3.5	7.0	5.3	

การค้นหา ผู้ป่วยที่มีโอกาสใช้กัญชาเพื่อนำเข้าสู่ระบบการรักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์ (เชิงรุก)

เนื่องจาก ผลการรักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์ของจังหวัดพะเยาในปีงบประมาณ 2563 ค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นในเขตสุขภาพที่ 1 เพื่อเพิ่มการเข้าถึงการรักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์ให้กับประชาชน จึงได้ขอความร่วมมือหน่วยงานบริการทุกแห่ง ดำเนินการสำรวจจำนวนผู้ป่วยที่มีโอกาสใช้กัญชา

สรุปผลการสำรวจ พบว่า ผู้ป่วยที่มีโอกาสรักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์แผนปัจจุบัน 181 คน การแพทย์แผนไทย 145 คน ผู้ใช้กัญชาในการดูแลสุขภาพหรือรักษาโรคในชุมชน 190 คน รวม 516 คน (ตารางที่ 5)

ทั้งนี้ หน่วยงานบริการจะใช้เป็นข้อมูลและประสานความร่วมมือในการนำผู้ป่วยกลุ่มเป้าหมายคัดกรองผ่านคลินิกกัญชาทางการแพทย์ต่อไป

ตารางที่ 5 จำนวนผู้ป่วยที่มีโอกาสใช้กัญชาทางการแพทย์เพื่อการรักษาโรค

หน่วยบริการ	จำนวนผู้ป่วยที่มีโอกาสรักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์ (ข้อมูลจากระบบโรงพยาบาล)		จำนวนผู้ใช้กัญชาในการดูแลสุขภาพหรือรักษาโรค (ข้อมูลจากชุมชน)	รวม
	การแพทย์แผนปัจจุบัน	การแพทย์แผนไทย		
รพ.พะเยา	6	0	6	12
รพ.เชียงคำ	10	0	9	19
รพ.แม่ใจ	0	60	2	62
รพ.ดอกคำใต้	0	0	51	51
รพ.ปง	63	30	26	119
รพ.จุน	70	55	94	219
รพ.เชียงม่วน	32	0	0	32
รพ.ภูซาง	0	0	0	0
รพ.ภูกามยาว	0	0	2	2
รวม	181	145	190	516

แผนการดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2564

1. เพิ่มการเข้าถึง การรักษาด้วยกัญชาทางการแพทย์ ให้กับประชาชน
 - ประชาสัมพันธ์การให้บริการกัญชาทางการแพทย์ โดยการติดป้ายวันเวลาให้บริการในหน่วยบริการอย่างชัดเจน
2. แลกเปลี่ยนความรู้การใช้กัญชาทางการแพทย์ (แผนไทย/แผนปัจจุบัน) เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้ให้บริการ
3. ติดตามผลการดำเนินงาน โดย คณะทำงานพัฒนาระบบบริการกัญชาทางการแพทย์ (service plan กัญชา)